

Pientalorakentaminen vaatii taitavan tuotantoketjun

Perinteisesti suomalaisessa agrariiyhteiskunnassa asumukset ja pihapiirin rakennukset on osattu rakentaa itse. Omalta maalta on osattu valita ilmansuunnallisesti terveellinen ja kaunis tontti, johon talo on pystytetty.

Talosta on täytynyt nähdä maisema ja talon on täytynyt näkyä, ja herättää terveellistä kateutta naapurustossa. ”Kaaretahan vaikka lisää puuta takametsästä, notta saarahan viisi sylvä pirempi pirtti kuin Jokisen talossa.”

Ahtaille tonteille eivät omakotitalot synny enää vastaavalla tavalla. Äärimmäisenä esimerkkinä lähituotelevaisuudesta voisi olla talopakettien ostaminen ”Ärrältä” Lotto-kuponkia hakiessa.

Pientaloalueita kulkiessaan ei voi välttyä tunteelta, että valtaosa rakennetusta pientalomiljööstä on syntynyt ”arpomalla”, ilman valvontaa ja määräyksiä, suunnittelijan käymättä tontilla.

Ihmisten asumistavoitteet ovat perhekohtaisia. Omakotitalon tai asunnon hankkiminen on valtaosalle perheistä suurin ja monimutkaisin taloudellinen sijoitus, johon latautuu ja sitoutuu koko aikuiselämän toiveet ja taloudelliset voimavarat. Rakentamiseen vai kodinhankintaan otettua lainaa voi joutua maksamaan koko loppuelämänsä, riippuen oman pääoman suuruudesta ja toisaalta sovittuun maksuaikatauluun.

Tontin sijainti määrittelee maapohjan hinnan ja rakentamiskustannukset, jotka vaihtelevat suuresti. Pääkaupunkiseudulla nykyisillä keskimääräisillä nettopalkoilla saa 0.7m² asuntoa ja muualla Suomessa kaksinkertaisen määrän. Nykyisillä keskimääräisillä palkoillamme voimme hankkia 100 prosenttia enemmän asutuspinta-alaa kuin esimerkiksi 80-luvun rakentamisen hulluina vuosina. Tontin sijainti ja kulloinenkin markkinatilanne heiluttelee siis varsin tehokkaasti kotien hintoja.

Trendikkään, sisustuksia esittelevän median ansiosta, tiedämme miten julkkiset elävät ja asuvat. Arvojamme ja tavoitteitamme ohjaillaan varsin tehokkaasti. Toiveissamme vertaamme itseämme perinteisesti myös naapureihimme, jotka pitää voittoa toki auton kalleudessa, talon koossa pihanurmen tasaisuudessa ja ties missä muissa asioissa. Näillä arvoilla ja asenteilla talostamme tulee takuuvarmasti kallis.

Onko asuntomessut, talotehdas ja sisustuslehdet julkkiskoteineen oikea vastuun kantaja rakentamisen sisällöllisen laadun ja hinnanmuodostuksen suhteen? Vai onko yleishyödyllinen rakennuttajaorganisaatio parempi tässä tehtävässä?

Ykynekökö kaavoittaja vastaanomaan yksittäisen perheen asumistavoitteista kaavatalouden avulla?

Entä pystyykö yksittäinen arkkitehti, tai osto- ja myyntitilastoja sekä keskihintoja ja asumistrendejä seuraava kiinteistövälittäjä takaamaan kohtuuhintaiset hyvät ratkaisut ja ihmisläheisen ympäristön?

Museoideaanko jokin miljöö syntyyhetkensä vangiksi ja katkaistaan alueen luontainen kehitys?

Entä hartia pankkirakentajan hartiat, kestävätkö ne vielä vaatimuksen korkeatasoisesta miljööstä?

Jokainen meistä tunnistaa alueet, joissa jokin mainituista tekijöistä on dominoinut. Onnistuneessa lopputuloksessa mainitut tekijät muodostavat kokonaisuuden, jossa yhteiskunnan asettamat normit on voitu toteuttaa luontoa ja ympäristön peruspiirteitä kunnioittaen ja asukkaan toiveita noudattaen. Onnistunut hanke lisää alueen arvostusta ja viihtyisyyttä.

Rakentaminen on aina useiden toimijoiden elinkeinon harjoittamista ja taloudellista toimintaa. En ole kuullut kiinteistövälittäjästä, putkimiehestä, arkkitehdista, maansiirtourakoitsijasta tai pankista, joka ei palveluistaan laskuta.

Tuskin on olemassa materiaali-teollisuutta, joka lahjoittaisi taloon tarvittavat rakennusosat vain, jotta syntyisi hyvää ja kohtuuhintaista miljööä.

Hyvän ympäristön tekeminen ja

korkeatasoiset asunnot tarvitsevat ammattitaitoisen ja tehtävänsä sitoutuneen tuotantoketjun, jonka vastuuntunto ratkaisuihin ja taloudessa takaa talon tilanteelle perheelle hyvän lopputuotteen.

Hyvän omakotitalon ei välttämättä tarvitse maksaa paljon ja se voi silti olla korkealaatuinen. Laatu pitää asumisessa ja rakentamisessa aina ymmärtää laaja-alaisena käsitteenä, jossa useat osatekijät tukevat yhteistä päämäärää: hyvän, turvallisen ja viihtyisän ympäristön muodostumista.

Alueen korkealaatuisuus ei synny koskaan pelkästään parkettilattioiden, keittiökaappien pintojen tai ulkolaattojen valinnoilla.

Käyttäessämme huonoja suunnittelijoita, ammattitaidottomia rakentajia ja nimellisiä valvojia, omakotitalostamme tulee asukkaalle todella kallis, käyttökelvoton ja pahimmassa tapauksessa terveydelle vaarallinen.

Euroopan rakennusperintö-päiviä vietetään 11.–12. syyskuuta 2004.

SEPPÖ MARKKU
Kirjoittaja on arkkitehti SAFA.